

Обставини справи

Справа стосувалася скарг працівників державного сектору та пенсіонерів Кіпру на ухвалені під час економічної кризи закони, які передбачали щомісячні відрахування з валової заробітної плати та пенсій. Посилаючись на статтю 6 Конвенції та на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, заявники стверджували, що відрахування становили незаконне та непропорційне втручання у їхні майнові права, а також, що було порушено принцип правової визначеності, оскільки Верховний Суд не слідував раніше сформованій судовій практиці.

Заявники – 450 громадян Кіпру, які на момент світової фінансової кризи були працівниками державного сектору або пенсіонерами.

На тлі кризи парламент Кіпру у 2011 та 2012 роках ухвалив закони, що дозволяли щомісяця відраховувати певний відсоток від пенсій та валової заробітної плати державних службовців та працівників.

Таким чином, з 1 вересня 2011 року по 31 грудня 2016 року з заявників вираховувалася щомісячна сума у вигляді спеціального внеску. Відсоток відрахувань становив від 0 % до 3,5 % від їхньої валової місячної заробітної плати або пенсії і було диференційованим. Відрахування, накладене на всіх заявників у решті чотирьох заяв, діяло з 1 грудня 2012 року до 1 січня 2023 року і також було диференційованим. Воно становило від 0 % до 17,5 % від їхньої валової заробітної плати або пенсії.

Заявники, а також багато інших працівників державного сектору та пенсіонерів, оскаржили ці закони. У рішеннях 2014 та 2020 років Верховний Суд визнав конституційним зменшення заробітної плати та пенсій. Зокрема, він встановив, що заробітна плата та пенсії заявників становили майнові права, які захищалися Конституцією, але зменшення, про які йшлося, були відносно невеликими і застосовувалися протягом обмеженого періоду. Він також взяв до уваги, що Держава перебувала в надзвичайно скрутному фінансовому становищі і мусила вжити термінових заходів для порятунку економіки.

Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, всі заявники скаржилися, що позбавлення їх частини заробітної плати та пенсій було незаконним і не виправданим.

Посилаючись на статтю 6 Конвенції, деякі заявники стверджували, що було порушено принцип правової визначеності, аргументуючи це тим, що Верховний Суд відступив від раніше сформованої судової практики.

Посилаючись на статтю 1 Протоколу № 12, деякі заявники також скаржилися, що вони зазнали дискримінації як державні службовці. Вони вважали, що закони непропорційно зосереджувалися на них, а не на працівниках приватного сектору.

Оцінка Суду

Щодо статті 6 Конвенції

Суд не був переконаний аргументом заявників про те, що Верховний Суд був непослідовним у своїх рішеннях щодо нового законодавства. Пояснення національних судів щодо різних підходів – різниця у фактах – було обґрунтованим. Зокрема, зменшення пенсій та заробітної плати заявників було обмеженим за розміром та у часі, і було пов'язане з тяжким фінансовим становищем, тоді як скарги у попередніх справах втратили свої пенсії назавжди, частково або повністю. Суд дійшов висновку, що не було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Щодо статті 1 Першого протоколу до Конвенції

Суд дійшов висновку, що відрахування, передбачені національним законодавством, становили втручання у права заявників. Водночас, таке втручання ґрунтувалося на законі, а саме на Законі про надзвичайний внесок посадових осіб, працівників та пенсіонерів державної служби та ширшого державного сектору 2011 року (який мав вплив на заявників у першій скарзі) та Законі про зменшення винагороди та пенсій посадових осіб, працівників та пенсіонерів державного сектору та ширшого державного сектору 2012 року (який мав вплив на решту заявників). ЄСПЛ зазначив, що Верховний Суд підтвердив конституційність цих законів при вирішенні справ заявників, надавши вичерпне тлумачення законодавства та усунувши будь-які неоднозначності.

Крім того, було очевидно, що обмеження прав заявників мало законну мету – захист державних інтересів у період серйозних фінансових труднощів.

Беручи до уваги цю мету та той факт, що Держави-члени мали значний простір для маневру («межі розсуду») при прийнятті рішень щодо соціальної та економічної політики, Суд дійшов висновку, що влада досягла справедливого балансу між вимогами загального інтересу суспільства та вимогами захисту індивідуальних основних прав заявників.

Зокрема, зазначені відрахування не були значними порівняно з попередніми ситуаціями, розглянутими Судом, і були обмеженими в часі, триваючи від п'яти до десяти років. У будь-якому разі, жоден із заявників не стверджував, що ці заходи поставили під загрозу їхні єдині засоби до існування або створили ризик того, що вони не матимуть достатніх коштів на прожиття.

ЄСПЛ дійшов висновку, що не було порушення статті 1 Першого протоколу.

Щодо статті 1 Протоколу №12 до Конвенції

Крім того, Суд наголосив, що не може бути жодних скарг про дискримінацію, оскільки заявники не довели, що вони перебували в аналогічній або схожій ситуації, що й працівники приватного сектору. Насправді існувала істотна відмінність, а саме

те, що їхні доходи надходили з різних джерел, а саме з державного, а не приватного бюджету. Тому Суд відхилив цю скаргу як неприйнятну через її явну необґрунтованість.

Висновок

Відсутність порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).

Відсутність порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист власності)

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 13 листопада 2025 року й набуло статусу остаточного 23 березня 2026 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.